

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 1. De communibus Clericoru[m] obligationib.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

TRACTATUS TERTIVS.

De ceteris, in quorum notitia consistit maxima ex parte ratio iudicandi de peccatis propriis Clericorum, et Ordine iniciatorum.

VI sacramenti Ordinis susceptione initiantur communi nomine dicuntur Clerici, de quorum peccatis propriis diiudicandi ratio specialis exigit, ut ad duos tractatus precedentes hunc addamus, quo complectamur cetera in quorum notitia, ratio eiusmodi maxima ex parte consistit. Reuocantur autem, tum ad obligationes Clericis ipsis impositas ratione status ipsorum, tum ad acquisitionem, tum ad amissionem, seu demissionem beneficiorum Ecclesiasticorum.

TITVLVS PRIMVS.

De obligationibus Clericorum.

RATER obligationes quibus Clerici partim iure naturali per præscriptum recte rationis: partim iure positio per sanctiones Ecclesiasticas adstringuntur, iuxta antedicta dantur alia, quarum nonnullæ communes sunt omnibus, non item alia.

CAPVT I.

De communibus Clericorum obligationibus.

SVMMARIVM.

1. Qua dicantur obligationes communes Clericorum.
2. De illis quæ imponuntur ipsis pro tempore sue ordinationis.
3. De aliis quæ imponuntur iam promoti ad Clericatum.
4. Præcepta quibus imponuntur, ad quing. genera reuocantur.
5. Duo casus in quibus ea transgrediendo peccatur mortaliter.
6. De eo quod queritur: An is qui habet tonsuram clericalem teneatur ad recitationem Psalmorum penitentialem.
7. Obedientia quam Clerici ratione sui status debent Episcopo.
8. Duplex Episcopalis lex, vna iurisdictionis, altera diocesana.
9. Clericus nequit longam peregrinationem suscipere absque licentia proprii Episcopi, & quis censetur Episcopus proprius.

Nic.

OBLIGATIONES communes Clericorum vocamus eas, quæ ipsis in communi imponuntur ratione sui status, siue pro tempore ordinationis seu promotionis ipsorum ad Clericatum: quæ ab Episcopo sit capillos ipsis abscondente in signum depositionis, seu abdicationis omnium temporalium, iuxta cap. Duo sunt, 12. quæst. siue etiam pro tempore quo iam fuerint promoti ut habeant se decenter, habitacione dignitatis status, ad quem sunt euecti.

Ad prioris vero modi obligationes spectat primo quod in Concil. Trident. sess. 23. cap. 2. De reformatione, prohibetur ne tonsura clericali iniungatur, qui sacramentum Confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint, qui que legere, & scribere nesciant, & de quibus probabilis coniectura non sit eos non secularis iudicij fugiendi fraude, sed v. Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus elegisse. Spectat secundo, quod in præcedenti sess. 14. cap. 2. De reformatione, præceptum esse censetur (dum scilicet prohibetur, ne Episcopus alienus sine proprii expresso consensu, aut literis dimissoriis, quemquam ad primam tonsuram promoueat) ut prima tonsura accipiatur a proprio Episcopo, non autem ab alio, sine expressa illius facultate. Spectat denique illud quod per communem prohibitionem simoniæ censetur prohibitum: scilicet ne detur

quidquam æstimabile pecunia pro obtinendo clericatu. Quod & confirmatur per illud quod idem Concilium sess. 21. De reform. cap. primo præcipit Episcopis, ac ministris eorum, nihil pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam clericalis tonsuræ, accipere. Secusque facientes tanquam simoniæ labe infectos, subiicit poenis à iure influctis de quibus egimus in præcedenti lib. 23. cap. 12. Videri etiam possunt Syluest. v. b. Simonia, quæst. 19. & Nauar. in Enchir. cap. 23. num. 111. ad 15.

Aduerte vero de se satis cõstare talis prohibitionis transgressione peccatum mortale committi, prout eadem poena (ut pote graues) abunde fidem faciunt. Quamquam ipsum, sicut & alia mortalia, communiter ex paruitate pretij quod datur, aut ex interueniente inconsideratione, esse potest solummodo veniale. Committi etiam peccatum mortale transgressione duorum prius memoratorum, sententia est eiusdem Nauarri, in sequenti cap. 25. num. 68. Sed si absit contemptus tam tacitus, quam expressus Superioris, & aliorum scandalum, contrarium teneri posse videtur: quoniam materia de qua dantur non est adeo grauis, ut absoluit debeant censeri sub mortali obligare. Dantur enim de modo quo facienda est promotio ad Clericatum, qui non est Ordo (ut omnes fatetur Sotus habet, in 4. dist. 24. quæst. 2. art. 1. sub fin.) sed solum dispositio ad Ordines, sicut Catechismus ad baptismum, ut idem ibidem addit, neque sic necessaria est collationi eorundem Ordinum, quin hæc sine illa sit valida. Accedit quod clericus non conferatur ad villos actus, quorum non sint laici capaces: ita ut ratione quidem illius, Clericus sit in altiore gradu, quam laicus: non habeat tamen ampliorem potestatis gradum. Quod etiam Sotus ibidem notat.

Quod attinet ad obligationes posterioris modi, num. 1. propositi, ea nõ sunt alius potestatis exequenda (cum iuxta proxime dicta susceptio primæ tonsuræ non sit promotio ad ampliorem potestatis gradum) sed sunt vitæ instituentia decenter clericali statui: seu viuendi moribus contententibus statui altiori, quam sit communis laicorum. In quam sententiam legendum est Concil. Trid. sess. 22. cap. 1. De reform. Tot vero sunt eius generis obligationes, quot ea quæ de vita, & moribus clericorum statuta, præceptaque sunt iure Canonico relata in decreto Gratiani à distinct. 24. ad 93. & in aliis libris eiusdem iuris, titulo De vita & honestate clericorum: & maxima ex parte à Syluestro, reliquisque Summularis collecta in verbo, Clericus: atque à Concil. Trident. innouata loco citato: vbi & mandantur obseruari ab omnibus clericis; præcipiendo Episcopis, vt si quæ ex eis in desuetudinem abiisse compererint, studeant quamprimum in vsum reuocari, & accurate custodiri. Quod quidem dum non faciunt, ij soli ex clericis, talia obseruare tenentur, qui Ecclesiasticum beneficium habent, aut initiati sunt Subdiaconatus ordine, iuxta vsu receptam, & in speculatione communiter approbatam Panorm. sententiam; tum abibi, tum ad cap. 1. & 2. De postulando, quemad. expressit Nauar. in Enchir. cap. 25. num. 119. §. 33.

Porro licet tot sint, quæ in iure Canonico præscribuntur clericis, vt vix queant numerari, teste Caiet. in Summ. verbo Clericorum peccata: nihilominus videntur ad quinque genera re-

nera re-

nera reuocari. Nam alia pertinent ad exterium corporis cultum; vt quæ præcipiuntur de tonsura, & habitu clericali; nempe non nutrire comam & barbam, habere vestem clausam de super, non nimia breuitate, aut longitudine notabilem, vel viridem, aut varij coloris. & cætera quæ ibid. in princip. commemorantur à Caiet. Alia vero pertinent ad compositionem corporis, exterioremque grauitatem, vt ea quibus ipsis prohibentur artes, quarum Caietanus consequenter meminit, ioculatorum, seu histrionum, goliardorum; & bufonum. Alia porro pertinent ad animæ puritatem: vt prohibitiones cohabitandi cum mulieribus, eundi ad tabernam, nisi necessitas itineris exigat; canes, auesque sequendi ad vehandum: aut talia animalia alendi pro venatione, ac ludendi aleis. Alia præterea pertinent ad occupationum honestatem: vt prohibitiones exercendi artes, quæ iudicantur sordidæ; & nominatim macellariorum, seu lanionum, & tabernariorum, seu cauponum: item exercendi mercaturam, seu negotiationes, & commercia secularia. Alia denique ad officiorum decentiam: vt prohibitiones officiorum secularium, quæ exercentur cum effusione sanguinis, vel cum periculo illius effundendi; cuiusmodi sunt officia, quibus militia, hasiludia, & similia exercetur. Item officia Iudicum, Aduocatorum, & cæterorum, qui iustitiam administrant in causa sanguinis: ac demum officia eorum, qui sub Principibus tanquam locum ipsorum tenentes, debent ius laicis reddere.

De his in particulari dicturi in sequenti capite, hic duo addemus: vnum est, quando contingat peccatum mortale committi talium præceptorum transgressione. Alterum est, quam obedientiam Episcopo specialiter debeant Clerici, ratione sui status Clericalis; quia inde quoque oriuntur obligationes huc spectantes.

Quod igitur atinet ad prius: sententia est Caietani loco citato, quam refert, nec reprobatur Armilla in verbo Clericus, num. 11. transgressione talium præceptorum, peccatum mortale non committi: exceptis duobus casibus, in quibus præmatris Ecclesiæ indulgentia præsumeretur irrationabiliter. Prior casus est, quando talis transgressio includitur in se transgressione diuine legis obligantis sub mortali: vt potest contingere transgressioni (quam tanto studio ab Ecclesiâ eliminare contendit Concil. Trid. sess. 25. cap. 14. De reformatione) prohibitionis cohabitandi cum mulieribus: aut quâdo habuerit adiunctam præcepti Ecclesiæ contemptum: seu talem temeritatem, qua sine iusta causa, tale præceptum nihili penditur; aut demum quando scandalum adfert, vt potest contingere cum Clericus incedit cum habitu indecenti, aut cum mulieribus suspectis versatur, aut cum canes, vel accipitres insequitur in venatione. Posterior casus est: quando Clericus ab Episcopo suo monetur sub pœna excommunicationis, vt delectat, vel non faciat aliquid quod fuerit ab Ecclesiâ prohibitum: & nihilominus facit post admonitionem. In quo peccare mortaliter patet, quia reddit se dignum excommunicatione maiore, quæ infligenda est tantum ob mortale, ex cap. Nemo Episcoporum, 1. quæst. 3.

Cæterum quia exceptio ita firmat regulam, vt censenda sit in cæteris eiusdem generis casibus omnibus habere locum: nolim admittere talem doctrinam tanquam nimis laxam: vt nec Nauar. admittit in Enchir. cap. 25. num. 109. §. 33. quibus rationibus vide apud eum si lubet: Itaque in talibus diiudicandis, quæ sunt, aut non sunt sub mortali, recurrendum censet ad generalia documenta discernendi quæ lex humana obliget tantum ad veniale, & quæ ad peccatum etiam mortale: adhibita prudenti, diligentique inspectione circumstantiarum; Quæ documenta tradidimus in præced. lib. 15. cap. 6.

Aduerte autem obiter Clericum ex conditione sui status, ita Episcopi sui subiecti correctioni, vt inobediens, contumax, aut contumeliosus in eum, possit (ex cap. Si quis Sacerdotum, 1. quæst. 1.) depositus tradi brachio seculari puniendus. Id quod procedere etiam quoad exemptos iurisdictione illius Episcopi, cui alias subiecterentur, habetur ex Concil. Trid. sess. 14. cap. 4. De reformatione. Exiipe tamen, nisi exempti essent ratione vniuersitatis studiorum generalium. Talium etiam privilegij non esse derogatum, habetur ex cap. sess. 25. cap. 6. De reformatione.

Quod atinet ad obedientiam, ratione sui status Clerici debent suo Episcopo, nonnulla sunt in iure Canonico determinata, quæ antequam referamus, satis faciendum est communi quæstioni; An ij qui prima tonsura initiuntur, ex eo quod Episcopus illis præscribat recitationem septem Psalmorum penitentialium, ad eam teneantur sub peccato. Atque Sot. lib. 10. De iust. & iure, quæst. 5. art. 3. conclus. 1. in fine, respondet negatiue, volens Episcopum non posse talem obligationem imponere: quia ius commune ad nihil determinatum recitandum, tales adstringit: sed liberum ipsis relinquit, quid voluerint recitare, non de præcepto (ita vt scilicet eius omisio sit aliqua culpa) sed de honestate. Vide antedicta tra. & i. cap. 7. in fine. Idem per eandem rationem docet Nauar. in Enchir. cap. 25. num. 108. addita hac exceptione; nisi cum initiuntur, promittant; aut præcipiuntur consentiant se eosdem Psalmos, aut aliud recituros. In quo etiam casu obligationem non esse sub mortali, nisi quis expresse sua promissione aut consensu constituerit sibi talem imponere, idem Nauar. habet in tract. De oratione cap. 7. num. 14. vbi in confirmationem adfert consuetudinem, quæ passim ij qui iuniores primam tonsuram acceperunt, grandiores effecti matrimonium contrahunt, non solent de omissione talis recitationis accusare se in confessione, nec à Confessario interrogari: quorum neutrum liceret data obligatione sub mortali.

Iam vt veniamus ad obedientiam, quam Clerici ratione sui status debent Episcopo cui subsunt, determinatum habetur in cap. Quia frater, 7. quæst. 1. & in cap. Conquerente De officio Iudicis ordinarij; quod Clerici debent proprio Episcopo obedire, tum in iis quæ spectant ad cultum Ecclesiasticum, circa diuinum officium, & administrationem Sacramentorum: tum in iis quæ spectant ad honestatem vitæ, & reformationem morum: tum in iis quæ spectant ad correctionem, & pœnas pro peccatis impositas: tum in iis quæ spectant ad iura Episcopalia, seu legem Episcopalem, de qua Syluest. in verbo, Episcopus, quæst. 6. & 7. Equæ duplex est ex cap. Dilectus, De officio Iudicis ordinarij; vna instituta ad dandum, & altera ad recipiendum, vt ibidem glossa finalis notat.

Ac prior dicitur lex iurisdictionis, consistitque in spectantibus ad iurisdictionem exequendis per ordinem Episcopalem: vt sunt promotio ad Ordines, aut ad beneficia Ecclesiastica: consecratio Ecclesiæ: tum altarium, chrisimatis, virginum; correctio delictorum; & id genus alia. Altera vero dicitur lex dicecesana: & consistit in recipiendis censibus, quæ Episcopo debentur (de quibus multa habentur 10. quæst. 3.) cuiusmodi sunt commemorata in c. Conquerente: De officio Iudicis ordinarij. Cathedra dicitur, id est, quod pro honore cathedræ datur (quod etiam Synodaticum dicitur, quia in Synodo datur) item quarta pars decimarum, & mortuorum, id est (vt glossa ad citatum cap. Conquerente, verbo Mortuorum, interpretatur) quæ in morte reliquerit quis pro anima sua; itemque quod procurationis nomine, Episcopus exigit in annua visitatione. Vbi aduerte, legi quidem iurisdictionis Religiosorum non exemptos, perinde subesse ac Clericos seculares; sed tamen legi Dicecesanæ monasteria ipsorum minime subesse, ex cap. Quam sit necessarium, 18. q. 2. Quæ de reg. glossa ad cap. Dilectus, De officio Iudicis ordinarij, & post eam Syluest. in verbo Episcopus, quæst. 7.

Aduerte præterea ex c. Magna, De voto, & voti redemptione Clericum sine Episcopi facultate longam peregrinationem suscipere non posse, ne quidem ex voto: ipsumque extra Dicecesim propriam egressum animo redeundi, non liberari ab obedientia sui Episcopi; cum pro præsentem haberi debeat, argumento cap. Ad audientiam, De Clericis non residentibus. Aduerte adhuc ex cap. Cum nullus, De temporibus ordinationum, in 6. res esse Episcopos quibus Clericus tenetur obedire: vnus est originis, hoc est, illius loci in quo natus est; alter est domicilij, in quo habitat: tertius beneficij, id est, illius Dicecesis, in qua habet beneficium. Cæterum Clericus qui mutat omnino domicilium, hoc est, qui alio proficiscitur non reuersurus deinceps, non subest amplius Episcopo originis, sed tantum Episcopo domicilij, ex cap. finali, De Parochiis.

AL
IS